

เอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 21101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ทวีปเอเชีย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ลักษณะทางกายภาพ

นางนุศรา โอริคาสะ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนสิริรัตนาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 4 เล่ม คือเล่มที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย เล่มที่ 2 เรื่องลักษณะทางสังคมของทวีปเอเชีย เล่มที่ 3 เรื่องภูมิภาคต่างๆของทวีปเอเชีย และเล่มที่ 4 เรื่องภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทวีปเอเชีย เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้เป็นเล่มที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทวีปเอเชียในเรื่องที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชีย จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ มีความรู้ที่คงทนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและผู้ที่สนใจทุกท่าน ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูโรงเรียนสิริรัตนาร ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ แนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน จนทำให้เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้สำเร็จ ทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นางนุศรา โอริคาสะ

คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียน

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 4 เล่ม คือเล่มที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย เล่มที่ 2 เรื่องลักษณะทางสังคมของทวีปเอเชีย เล่มที่ 3 เรื่องภัยธรรมชาติของทวีปเอเชีย และเล่มที่ 4 เรื่องสิ่งแวดล้อมของทวีปเอเชีย เอกสารประกอบการเรียน เล่มนี้เป็นเล่มที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทวีปเอเชียในเรื่องที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติของทวีปเอเชีย และทรัพยากรธรรมชาติของทวีปเอเชีย ใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง เป็นนวัตกรรมที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเอกสารประกอบการเรียนในแต่ละเล่ม ประกอบด้วย

1. คำชี้แจงสำหรับเอกสารประกอบการเรียน
2. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน
3. มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้
4. แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ใช้วัดความรู้พื้นฐานนักเรียน
5. หน่วยการเรียนรู้
6. แบบฝึกกิจกรรม
7. แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้
8. ภาคผนวก ประกอบด้วย เฉลยแบบฝึกกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
9. บรรณานุกรม

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปเอเชีย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย จัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง จากเนื้อหาสาระ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

1. ก่อนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกคะแนน
2. ศึกษาเนื้อหาตามขั้นตอนจากเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ให้เข้าใจ แล้วทำแบบฝึกกิจกรรมที่กำหนดให้
3. เมื่อทำกิจกรรมครบถ้วน เรียบร้อยแล้ว จึงตรวจดูเฉลยที่อยู่ในภาคผนวก ถ้าตอบผิดให้นักเรียนกลับไปศึกษาเนื้อหาแล้วทบทวนตอบคำถามใหม่อีกครั้งเมื่อตอบถูกต้องแล้วจึงศึกษาเนื้อหาต่อไป
4. นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ดูเฉลยก่อนทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบ
5. นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ปรึกษาครูผู้สอนทันที เมื่อศึกษาเอกสารประกอบการเรียนจบแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบจากเฉลย จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน รายวิชา ส 21101 (สังคมศึกษา) ชั้น ม.1
เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย (จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน)

1. พื้นที่ที่เป็นดินแดนต่อเนื่องระหว่างทวีปยุโรปทวีปเอเชียมีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. ยูเรเชีย
  - ข. อนาโตเลีย
  - ค. เมโสโปเตเมีย
  - ง. ออสเตรเชีย

2. ข้อใดหมายถึง “ซุมเขาปามีร์”
  - ก. เทือกเขาหินเก่าตอนเหนือของทวีป
  - ข. เทือกเขาหินใหม่บริเวณรอยต่อของเปลือกโลก
  - ค. จุดรวมเทือกเขาตอนกลางของทวีป
  - ง. ที่ราบสูงหินเก่าบริเวณตอนกลาง

3. บริเวณตอนเหนือของทวีปเอเชีย ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นแบบใด
  - ก. ทะเลทราย
  - ข. ที่ราบต่ำ
  - ค. ที่ราบสูง
  - ง. เทือกเขาเตี้ยๆ

4. “อุ้งข้าวอุ้งน้ำของทวีป” ควรเป็นสมญานามพื้นที่ใดของทวีปเอเชีย
  - ก. เขตที่ราบต่ำตอนเหนือ
  - ข. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ
  - ค. เขตเทือกเขาสูงตอนกลาง
  - ง. เขตที่ราบสูงภาคใต้

5. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภูมิอากาศของทวีปเอเชียมีความแตกต่างกันมากที่สุด
  - ก. ได้รับแสงอาทิตย์ตลอดปี
  - ข. ภูมิประเทศตอนกลางเป็นที่ราบสูง
  - ค. ด้านเหนือของทวีปมีมหาสมุทรขนาดใหญ่
  - ง. พื้นที่ของทวีปเอเชียมีความกว้างใหญ่มาก

6. พายุหมุนที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิกมีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. ไต้ฝุ่น
  - ข. ไซโคลน
  - ค. ทอร์นาโด
  - ง. วิลลี-วิลลี

7. กระแสน้ำที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศในทวีปเอเชียไหลผ่านมหาสมุทรใด
  - ก. อินเดีย
  - ข. แปซิฟิก
  - ค. อาร์กติก
  - ง. แอตแลนติก

8. เขตภูมิอากาศแบบใดที่มีความแตกต่างของอุณหภูมิระหว่างกลางวันและกลางคืนมากกว่าเขตภูมิอากาศแบบอื่นในทวีปเอเชีย
  - ก. ทะเลทราย
  - ข. ป่าฝนเขตร้อน
  - ค. ชื้นภาคพื้นทวีป
  - ง. ทุ่งหญ้าสะวันนา

9. ไม้สัก ไม้ยางเป็นพืชพรรณธรรมชาติในเขตภูมิอากาศแบบใดในทวีปเอเชีย
  - ก. อบอุ่นชื้น
  - ข. ทะเลทราย
  - ค. ป่าฝนเขตร้อน
  - ง. เมดิเตอร์เรเนียน

10. ส้ม องุ่น และมะกอก สามารถปลูกได้ในภูมิอากาศแบบใด
  - ก. อบอุ่นชื้น
  - ข. ทะเลทราย
  - ค. ป่าฝนเขตร้อน
  - ง. เมดิเตอร์เรเนียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด

ส 5.1 : ม.1/1 เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย

ส 5.2 : ม.1/3 สำรวจและอธิบายทำเลที่ตั้ง กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนียโดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถบอกที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขตของทวีปเอเชียได้
2. สามารถอธิบายลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชียได้
3. สามารถอธิบายถึงความแตกต่างของลักษณะภูมิอากาศในทวีปเอเชียได้
4. สามารถจำแนกพืชพรรณธรรมชาติของทวีปเอเชียได้
5. สามารถอธิบายทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่างๆของทวีปเอเชียได้
6. สามารถวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของทวีปเอเชียได้

สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้

ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชียประกอบไปด้วยลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ พืชพรรณธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ การเลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์อย่างเหมาะสมจะทำให้การสืบค้นข้อมูลลักษณะทางกายภาพ และสำรวจปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในทวีปเอเชียได้ครบถ้วนและถูกต้อง

ภาพแผนที่ทวีปเอเชีย

ที่มา ภาพแผนที่ทวีปเอเชียจาก <http://ns.dkt.ac.th>

ยินดีต้อนรับสู่บทเรียน
ลักษณะทางกายภาพ
ของทวีปเอเชีย ครับผม

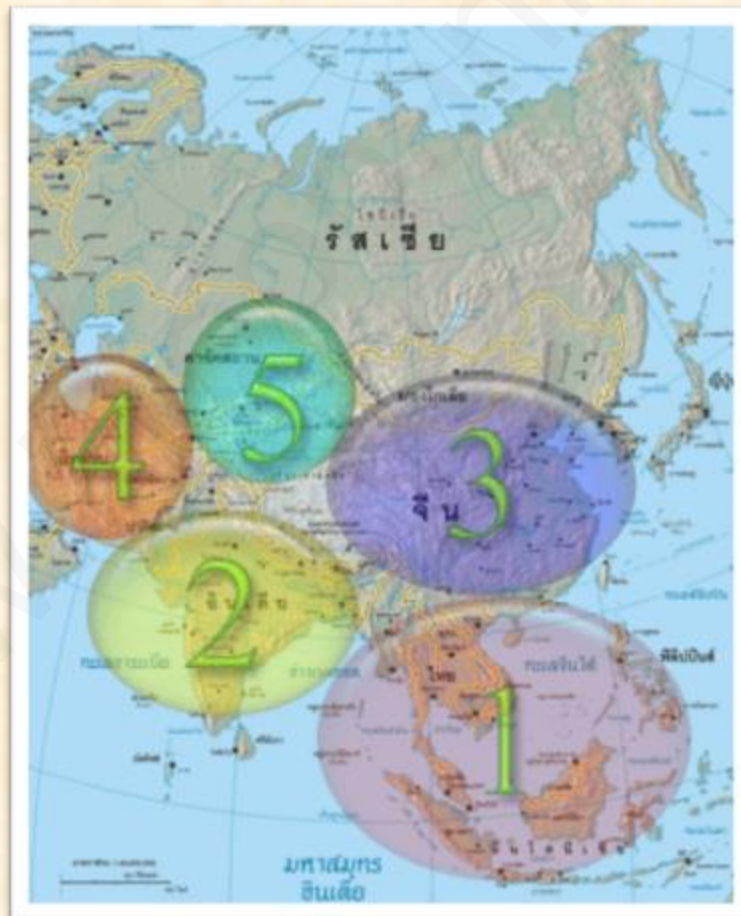

ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย

บทนำ

ทวีปเอเชีย เป็นดินแดนที่อยู่ทางซีกโลกตะวันออกและได้ชื่อว่าเป็นทวีปที่มีสิ่งตรงกันข้าม สิ่งที่เป็นที่สุดของโลก เช่นเป็นทวีปที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือมีเนื้อที่ประมาณ 44,648,953 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่สูงที่สุดในโลก คือยอดเขาเอเวอเรสต์ ซึ่งมีความสูงประมาณ 8,850 เมตร หรือ 29,028 ฟุต มีท้องทะเลที่ลึกที่สุด อยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก บริเวณมาเรียนาเทรนช์ อากาศหนาวเย็นที่สุด อยู่ตอนเหนือของไซบีเรีย อากาศร้อนแห้งแล้งที่สุด ที่ภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ มีปริมาณฝนตกประจำปีมากที่สุดในโลกคือ มอสิ่นราม (Mawoyndraw) ประเทศอินเดีย และยังเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลกอีกด้วย

เนื่องจากทวีปเอเชียเป็นทวีปที่กว้างใหญ่ มีหลายบริเวณที่มีลักษณะแตกต่างกันมาก เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา จึงแบ่งทวีปเอเชียเป็นภูมิภาคต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมได้ดังนี้

ที่มา <http://www.baanmaha.com/community/thread24914.html>

ตารางแสดงประเทศ พื้นที่ จำนวนประชากร และเมืองหลวงของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบด้วยประเทศต่างๆดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	2,019,569	238,200,000	จาการ์ตา
2. สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า	676,578	54,000,000	เนปิดอร์
3. ราชอาณาจักรไทย	513,115	69,500,000	กรุงเทพมหานคร
4. สาธารณรัฐสังคมนิยม เวียดนาม	331,690	87,900,000	ฮานอย
5. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	329,758	28,900,000	กัวลาลัมเปอร์
6. มาเลเซีย	300,000	95,700,000	มะนิลา
7. สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว	236,880	6,300,000	เวียงจันทน์
8. ราชอาณาจักรกัมพูชา	181,035	14,700,000	พนมเปญ
9. สาธารณรัฐประชาธิปไตย ติมอร์-เลสเต	14,874	1,200,000	ดิลี
10. เนกาบรูไนดารุสซาราม	5,768	400,000	บันดาร์เสรีเบกาวัน
11. สาธารณรัฐสิงคโปร์	699.4	5,200,000	สิงคโปร์

ภูมิภาคเอเชียใต้ประกอบด้วยประเทศต่างๆดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. สาธารณรัฐอินเดีย	3,287,590	1,241,300,000	นิวเดลี
2. สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน	796,096	176,900,000	อิสลามาบัด
3. สหพันธ์สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยเนปาล	147,181	30,500,000	กาฐมาณฑุ
4. สาธารณรัฐประชาชน บังกลาเทศ	144,000	150,700,000	ธากา
5. สาธารณรัฐสังคมนิยม ประชาธิปไตยศรีลังกา	65,610	20,900,000	โคลัมโบ
6. ราชอาณาจักรภูฏาน	38,394	700,000	ทิมพู
7. สาธารณรัฐมัลดีฟส์	300	300,000	มาเล

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. สาธารณรัฐประชาชนจีน	9,671,018	1,345,900,000	เป่ย์จิง
2. มองโกเลีย	1,564,116	2,800,000	อูลานบาตอร์
3. ญี่ปุ่น	377,930	128,100,000	โตเกียว
4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี	120,540	24,500,000	เปียงยาง
5. สาธารณรัฐเกาหลี	98,480	49,000,000	โซล
6. ไต้หวัน (ส่วนหนึ่งของจีน)	35,980	23,200,000	ไทเป

ภูมิภาคเอเชียใต้ประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. สาธารณรัฐอินเดีย	3,287,590	1,241,300,000	นิวเดลี
2. สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน	796,096	176,900,000	อิสลามาบัด
3. สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล	147,181	30,500,000	กาฐมาณฑุ
4. สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ	144,000	150,700,000	ธากา
5. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา	65,610	20,900,000	โคลัมโบ
6. ราชอาณาจักรภูฏาน	38,394	700,000	ทิมพู
7. สาธารณรัฐมัลดีฟส์	300	300,000	มาเล

ภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ประกอบด้วยประเทศต่างๆดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย	1,960,582	2,900,000	รียาด
2. สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน	1,648,000	77,900,000	เตหะราน
3. สาธารณรัฐตุรกี	783,562	74,000,000	อังการา
4. รัฐอิสลามอัฟกานิสถาน	647,500	32,400,000	คาบูล
5. สาธารณรัฐเยเมน	536,869	23,800,000	ซานา
6. สาธารณรัฐอิรัก	441,839	3,2700,000	แบกแดด
7. รัฐสุลต่านโอมาน	212,460	3,000,000	มัสกัต
8. สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย	185,180	22,500,000	ดามัสกัส
9. ราชอาณาจักรอียิปต์	92,300	6,600,000	อัมมาน
10. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	90,559	7,900,000	อาบูดาบี
11. รัฐอิสราเอล	20,770	7,900,000	เทลอาวีฟ
12. รัฐคูเวต	17,818	2,800,000	คูเวตซิตี
13. รัฐกาตาร์	11,437	1,700,000	โดฮา
14. สาธารณรัฐเลบานอน	100,400	4,300,000	เบรุต
15. สาธารณรัฐไซปรัส	9,251	1,100,000	นิเซีย
16. ราชอาณาจักรบาห์เรน	712	1,300,000	มานามา

ภูมิภาคเอเชียกลางประกอบด้วยประเทศต่างๆดังนี้

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)	เมืองหลวง
1. สาธารณรัฐคาซัคสถาน	2,717,300	16,600,000	อัสตานา
2. สาธารณรัฐเติร์กเมนิสถาน	488,100	5,100,000	อาชกาบัต
3. สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน	447,400	28,500,000	ทาชเคนต์
4. สาธารณรัฐคีร์กีซ	198,500	5,600,000	บิชเคก
5. สาธารณรัฐทาจิกิสถาน	143,100	7,500,000	คูซานเบ
6. สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน	86,600	9,200,000	บากู
7. สาธารณรัฐจอร์เจีย	69,700	4,300,000	ทบิลีซี
8. สาธารณรัฐอาร์มีเนีย	29,800	3,100,000	เยเรวาน

1. ที่ตั้ง ขนาดและอาณาเขตของทวีปเอเชีย

ทวีปเอเชียมีดินแดนที่ต่อเนื่องกับทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา แผ่นดินของทวีปยุโรปกับทวีปเอเชียที่ต่อเนื่องกันเรียกว่า “ยูเรเชีย : Eurasia” ทำเลที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต

ทวีปเอเชียมีเนื้อที่ประมาณ 44.4 ล้านตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 1 องศา 15 ลิปดา ถึง 45 ลิปดาเหนือ (ไม่รวมหมู่เกาะต่าง ๆ) และระหว่างลองจิจูด 26 องศา 04 ลิปดาตะวันออก ถึง 169 องศา 40 ลิปดาตะวันตก

ทวีปเอเชียมีดินแดนที่ติดต่อกับทวีปยุโรป มีอาณาเขตติดต่อกับ 3 มหาสมุทร ได้แก่ มหาสมุทรอาร์กติก แปซิฟิก และอินเดีย รวมทั้งทางตะวันตก ยังติดทะเลสำคัญ ได้แก่ ทะเลแดง ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลแคสเปียน และทะเลดำ ประเทศที่มีพรมแดนอยู่ทั้งทวีปเอเชียกับทวีปยุโรป คือ ประเทศรัสเซียและประเทศตุรกี ทวีปเอเชีย มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ จดมหาสมุทรอาร์กติก ส่วนที่เป็นแผ่นดินเหนือสุด คือปลายแหลมเชลยูกิน ประเทศรัสเซีย

ทิศตะวันออก จดมหาสมุทรแปซิฟิก ส่วนที่เป็นแผ่นดินตะวันออกสุดคือปลายแหลมเดสเจวา ประเทศรัสเซีย

ทิศใต้ จดมหาสมุทรอินเดีย จุดใต้สุดของแผ่นดิน คือปลายแหลมปีโอ ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก จดทะเลแดง คอคอดสุเอซ บริเวณตะวันตกสุด คือ ปลายแหลมบาบา ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศตุรกี

นี่คือคลองสุเอซ เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญจากทวีปยุโรปสู่ทวีปเอเชีย โดยไม่ต้องไปอ้อมทวีปแอฟริกา ย่นระยะทางได้ถึง 6,000 กิโลเมตรเลยทีเดียว

ที่มา <http://forums.goosiam.com>

2. ลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชีย

แผนที่กายภาพของทวีปเอเชียแสดง
ลักษณะภูมิประเทศ จะประกอบไปด้วย
เทือกเขา ที่ราบสูง ที่ราบ ทะเลและ
มหาสมุทร ครับ

ที่มา <http://ns.dkt.ac.th>

ทวีปเอเชียมีโครงสร้างทางธรณีวิทยาและลักษณะภูมิประเทศ แบ่งออกเป็น 9 เขตใหญ่ ดังต่อไปนี้

2.1 เขตที่สูงหินเก่าทางเหนือ

เขตนี้อยู่ริมฝั่งมหาสมุทรอาร์กติกเป็นบริเวณที่ประกอบด้วยหินเก่าแก่มากที่สุดเขตหนึ่ง บริเวณที่อยู่ในเขตทวีปเอเชีย คือ แองการาชีลด์ (Angara Shield) ซึ่งมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายหลังปกคลุมด้วย หินตะกอนและลาวา ภูมิประเทศในบริเวณนี้เป็นเขตภูเขาไฟและที่ราบสูงที่ยกตัวสูงขึ้นและหักตัวลดลงไป โดยกัฏกร่อนสึกหระมาช้านาน

เขตหินเก่า

ลาวา

ที่มา <http://www.fwdder.com>

2.2 เขตที่ราบลุ่มตอนเหนือ

เขตนี้อยู่ตอนกลางระหว่างยุโรปกับเอเชีย เป็นที่ราบกว้างใหญ่เต็มไปด้วยตะกอนของธารน้ำแข็ง เทลาดทางตอนเหนือจนถึงชายฝั่งมหาสมุทรอาร์กติก

2.3 เขตที่สูงเก๋าทอนกลางทวีปเอเชีย

เขตนี้ได้แก่บริเวณของการปกครองตนเองทิเบต สาธารณรัฐประชาชนจีนรวมทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และบริเวณตอนใต้บางส่วนแบ่งเขตย่อยได้ดังนี้

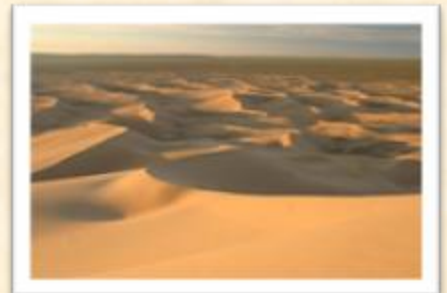
- บริเวณที่สูงตะวันออกไซบีเรีย ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาใหญ่และเทือกเขาติดต่อกัน
- บริเวณภูเขาหักตอนกลางของทวีปเอเชีย เป็นแนวภูเขาที่ต่อจาก ปาร์มีร์นอต (Pamir Knot) เป็นเขตภูเขาหัก (Block) ด้านหนึ่งยกตัวสูง ส่วนอีกด้านหนึ่งยุบต่ำลงมา ภูมิประเทศจึงเป็นทั้งที่สูงและที่ต่ำสลับกันไป เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทียนซาน และอัลไต

เทือกเขาเทียนซาน

ที่มา <http://www.manager.co.th/china/viewnews.aspx?NewsID=9560000076326>

- บริเวณแอ่งตอนกลางของทวีปเอเชีย เป็นบริเวณที่มีลักษณะเกือบเหมือนจาน แม่น้ำหลายสายไหลลงตอนกลางเรียกว่า “คลองระบายน้ำภายใน” บริเวณนี้มีทะเลทราย เช่น ทะเลทรายโกบี (Bobi Desert) ทุกแห่งของบริเวณนี้มีฝนตกน้อย

ที่มา <http://www.mundo-geo.es/viajes-y-expediciones/expediciones/la-ruta-de-la-seda?image=3>

- กลุ่มเทือกเขาปาร์มีร์นอต เป็นศูนย์กลางของแนวภูเขาต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย เพราะว่าภูเขาเหล่านี้กระจายออกไปเกือบรอบทิศ ได้แก่ เทือกเขาเทียนซาน เทือกเขาคุนลุน เทือกเขาฮินดูกูช เทือกเขาสุไลมาน และเทือกเขาหิมาลัย

กลุ่มเทือกเขาปาร์มินอต

ที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/Pamir_Mountains

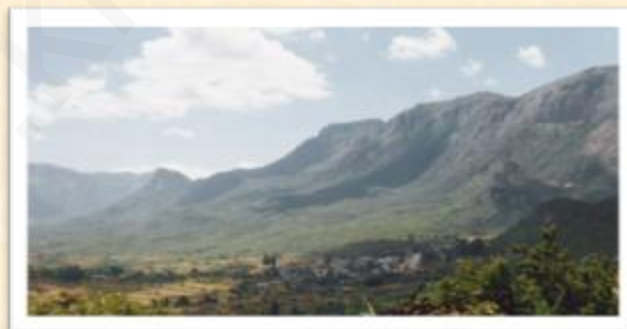
- บริเวณที่ราบสูงทิเบต เป็นบริเวณใจกลางทางทวีปเอเชีย ลักษณะของบริเวณนี้เป็นเขตภูเขาระหว่างภูเขาเทียนชานกับภูเขาคุนลุน

ที่มา

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Himalaya_composite.jpg

- บริเวณที่สูงตะวันออก เป็นแนวภูเขา ที่สลับที่ราบลุ่มระหว่างเทือกเขา ได้แก่ บริเวณตั้งแต่ พม่า ไทย แหลมอินโดจีน จีนตะวันออกไปจนถึงตอนเหนือของเกาหลี โดยอาจสังเกตได้ว่าลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ เช่นลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ภูเขาในกัมพูชา และที่ราบตงเกีย

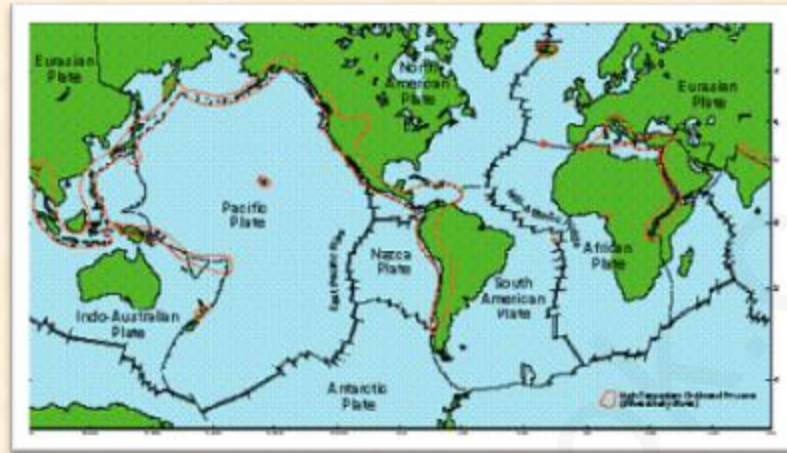
ที่มา http://en.wikipedia.org/wiki/File:Eastern_higlands_fromnyanga.jpg

2.4 เขตภูเขายุคใหม่ตามแนวเทือกเขา อัลไพน์ หิมาลัย และโค้งหมู่เกาะ

เขตนี้เริ่มตั้งแต่เทือกเขาในอิหร่าน ผ่านอินเดียอ้อมมาทางหมู่เกาะอินโดนีเซียขึ้นไปถึงหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Philippine Island) เกาะฟอร์โมซาหรือเกาะไต้หวัน (Formosa, or Taiwan) จนถึงเกาะซาคาลิน (Sakhalin) เข้าสู่สหรัฐอเมริกา (Alaska) สหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า “Arc” เพราะเป็นแนวโค้งขนาน

กับพื้นทวีป บริเวณนี้เป็นกลุ่มภูเขาโค้งตัว ที่เกิดขึ้นใหม่ การเกิดของภูเขาและการเปลี่ยนแปลงของบริเวณภายในมีอยู่หลายแห่งที่ยังดำเนินอยู่ เช่น แผ่นดินไหวหรือภูเขาไฟปะทุ ยังมีอยู่ในแถบเกาะสุมาตรา และประเทศอิหร่าน

ที่มา <http://tc.mengrai.ac.th>

- ทิวเขาภูเขาไฟ : เป็นแนวเกาะต่าง ๆ ในประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เกาะบอร์เนียว หมู่เกาะญี่ปุ่น เรื่อยไปจนถึง หมู่เกาะอะลิวเชียน เกาะเหล่านี้เป็นแนวภูเขาโค้งตัว และมีหวนลึกขนานไปด้วย แนวนี้มีภูเขาไฟ คุกรุ่นอยู่หลายแห่งภูเขาไฟที่ระเบิดรุนแรงคือ กรากะตั่ว : Krakatoa อยู่ระหว่างเกาะชวากับเกาะสุมาตรา ภูเขาไฟนี้ระเบิดหนเดียวอาจทำให้เกาะจมไปทั้งเกาะได้

กรากะตั่ว

ที่มา http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Indonesia,_Sunda_Straits.jpg

2.5 เขตที่ราบสูงหินเก่าทางใต้

เขตนี้ได้แก่บริเวณที่ราบสูงเก่าทางภาคใต้ ของทวีปเอเชีย สภาพเป็นหินเปลือกโลก เก่าแก่ เช่นที่ราบสูงเดคคาน อินเดีย ที่ราบสูงอาหรับ ส่วนบริเวณแอ่งการาซีลด์ เป็นเขตหินเก่าที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด และเป็นที่เกิดของต้นน้ำหลายสาย

2.6 กลุ่มเกาะ

เขตนี้พื้นแผ่นดินที่ล้อมรอบด้วยน้ำ และหากมีเกาะอยู่รวมกันมาก ๆ ในบริเวณเดียวกันเรียกว่า “กลุ่มเกาะ” หรือ “หมู่เกาะ” ดังตัวอย่างเช่น กลุ่มเกาะอินโดนีเซีย ประกอบด้วย เกาะสุมาตรา เกาะชวา เกาะบอร์เนียว เกาะเซเลเบส เกาะบาหลี เกาะนิวกินี หรือเกาะปาปัว เป็นต้น กลุ่มเกาะที่สำคัญของทวีปเอเชียได้แก่ กลุ่มเกาะอินโดนีเซีย กลุ่มเกาะฟิลิปปินส์ กลุ่มเกาะญี่ปุ่น กลุ่มเกาะรัสเซีย กลุ่มเกาะอันดามัน และกลุ่มเกาะมัลดีฟ

กลุ่มเกาะอินโดนีเซีย

ที่มา <http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/unit02.html>

2.7 ทะเลและมหาสมุทร

พื้นผิวของโลกประมาณ 3 ใน 4 เป็นพื้นน้ำส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย ทะเลของทวีปเอเชียประกอบไปด้วยทะเลที่ติดกับมหาสมุทรอินเดียได้แก่ ทะเลอันดามัน ทะเลอาหรับ ทะเลแดง ทะเลที่ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิกได้แก่ทะเลเบริง ทะเลญี่ปุ่น ทะเลจีน ทะเลฟิลิปปินส์ ทะเลชวาและทะเลติมอร์ เป็นต้น ส่วนมหาสมุทรทวีปเอเชียตั้งอยู่ระหว่าง 3 มหาสมุทรได้แก่ มหาสมุทรอาร์กติก บริเวณทิศเหนือ มหาสมุทรแปซิฟิก ทางด้านตะวันออกและมหาสมุทรอินเดียทางด้านใต้

2.8 ทะเลทราย

ทะเลทรายที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ทะเลทรายโกบี ตั้งอยู่ในทวีปเอเชียโดยส่วนใหญ่อยู่ในมองโกเลียมีพื้นที่ ประมาณ 1,295,000 ตารางกิโลเมตร
2. ทะเลทรายคารากุม ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของทะเลสาบอารัล (Aral Sea) ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศ เติร์กเมนิสถาน มีพื้นที่ประมาณ 300,000 ตารางกิโลเมตร
3. ทะเลทรายอาหรับ : Arabian Desert ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอาหรับ ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีพื้นที่ประมาณ 222,500 ตารางกิโลเมตร
4. ทะเลทรายธาร์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดีย และทิศตะวันตกเฉียงใต้ของปากีสถาน มีพื้นที่ประมาณ 250,000 ตารางกิโลเมตร

2.9 ช่องแคบ

ช่องแคบที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ช่องแคบดาร์เดเนลล์ และ ช่องแคบบอสฟอรัส ช่องแคบดาร์เดเนลล์อยู่ระหว่างทะเลมาร์มะรากับทะเลอีเจียน ช่องแคบบอสฟอรัส อยู่ระหว่างทะเลดำกับทะเลมาร์มะรา
2. ช่องแคบบับ เอล มัน-บับ เชื่อมระหว่างทะเลแดงกับทะเลอาหรับ ทำให้ทวีปเอเชียติดต่อกับทวีปยุโรป
3. ช่องแคบฮอร์มุซ อยู่ในภูมิภาคเอเชีย เป็นช่องแคบที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ที่ตั้งอยู่ระหว่างอ่าวโอมานกับอ่าวเปอร์เซีย ช่องแคบฮอร์มุซเป็นทางออกทางมหาสมุทรทางเดียวของบริเวณส่วนใหญ่ของประเทศที่ส่งปิโตรเลียมออกในอ่าวเปอร์เซีย เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในโลก การขนส่งน้ำมันจากช่องแคบเป็นจำนวน 40% ของการขนส่งทางเรือทั้งหมด และ 20% ของการขนส่งน้ำมันทั่วโลก

ที่มา

<http://asia.muslimthai.com/content.php?page=sub&category=92&id=9734>

4. ช่องแคบมะละกา : Strait of Malacca เป็น

ช่องแคบระหว่างแหลมมลายูกับเกาะสุมาตรา อยู่บริเวณทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย ตะวันตกและใต้ของมาเลเซีย ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือและเหนือของเกาะสุมาตรา และเลยไปถึงทางด้านใต้ของสิงคโปร์ ติดต่อกับภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้และภูมิภาคเอเชียตะวันออก

ที่มา <http://commons.wikimedia.org>

5. ช่องแคบซุนดาและช่องแคบมากัสซาร์ เป็นช่องแคบระหว่าง

เกาะชวากับเกาะสุมาตราของอินโดนีเซียและเป็นช่องแคบที่เชื่อมระหว่างทะเลชวากับมหาสมุทรอินเดีย ส่วนช่องแคบมากัสซาร์ตั้งอยู่ระหว่างเกาะบอร์เนียวกับเกาะซูลาเวซีในประเทศอินโดนีเซีย

6. ช่องแคบเบริง แบ่งพรมแดนระหว่างทวีปเอเชีย กับทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาเหนือ

อยู่ที่มลรัฐอะลาสกาของสหรัฐอเมริกา ทวีปเอเชียที่รัสเซีย ในเขตเอเชียเชื่อมมหาสมุทรอาร์กติกที่ทะเลโบฟอร์ตและทะเลเบริง

3. ลักษณะภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติ

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชีย ได้แก่

1. **ที่ตั้ง** ดินแดนส่วนใหญ่ของทวีปเอเชียตั้งอยู่ทางซีกโลกเหนือ คือ จากเส้นศูนย์สูตรถึงขั้วโลกทำให้ทวีปเอเชียมีลักษณะภูมิอากาศทุกชนิด ตั้งแต่เขตร้อนถึงเขตหนาวเย็นแบบขั้วโลก
2. **ขนาด** เอเชียเป็นทวีปที่มีขนาดกว้างใหญ่มาก โดยมีเส้นศูนย์สูตร เส้นทรอปิกออฟเคนเซอร์และเส้นอาร์กติกเซอร์เคิลลากผ่าน ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าทวีปเอเชียมีทั้งอากาศร้อน อบอุน และหนาว
3. **ความใกล้-ไกลทะเล** ทวีปเอเชียมีดินแดนบางส่วนที่อยู่ติดชายทะเล จึงได้รับอิทธิพลจากทะเลแต่มีดินแดนภายในบางแห่งที่อยู่ห่างไกลจากพื้นน้ำมาก ทำให้อิทธิพลของพื้นน้ำไม่สามารถเข้าไปถึงภายในทวีปได้อย่างทั่วถึง ภายในทวีปจึงมีอากาศรุนแรง คือ ฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด และฤดูหนาวอากาศหนาวจัดขณะที่บริเวณชายฝั่งทะเลมีอากาศไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างกลางวันกลางคืนและระหว่างฤดูกาลต่าง ๆ
4. **ความสูงต่ำของพื้นที่** ทวีปเอเชียมีลักษณะภูมิประเทศสูงต่ำแตกต่างกันอย่างมาก ทำให้มีลักษณะอากาศแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่อยู่ในเขตละติจูดเดียวกัน เช่น เขตที่ราบที่เมืองเดลี อยู่ที่ละติจูด 28 องศาเหนือ ไม่เคยมีหิมะเลย แต่ที่ยอดเขาดัวลาگیرี ซึ่งสูง 8,172 เมตร (26,810 ฟุต) ซึ่งอยู่ในละติจูดเดียวกันกลับมีหิมะและน้ำแข็งปกคลุมตลอดปี
5. **ลมประจำที่พัดผ่าน** มีลมประจำหลายชนิดพัดผ่านทวีปเอเชีย ได้แก่ ลมประจำฤดู เช่น ลมมรสุม ซึ่งมีอิทธิพลต่อทวีปเอเชียมาก เกิดจากความแตกต่างของความกดอากาศเหนือพื้นทวีปทางซีกโลกเหนือและพื้นมหาสมุทรทางซีกโลกใต้ พายุหมุน เช่น ลมไต้ฝุ่น ที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิก พายุไซโคลน ที่ก่อตัวในมหาสมุทรอินเดีย เป็นต้น
6. **กระแสน้ำ** มีกระแสน้ำเย็นโอโยซิโว ไหลผ่านชายฝั่งตะวันตกของประเทศญี่ปุ่น และชายฝั่งตะวันออกของประเทศมีกระแสน้ำอุ่นกุโรชิโวไหลผ่าน อิทธิพลของกระแสน้ำทั้งสองนี้ ทำให้ชายฝั่งตะวันออกของญี่ปุ่นมีอากาศอบอุ่นกว่าชายฝั่งตะวันตก

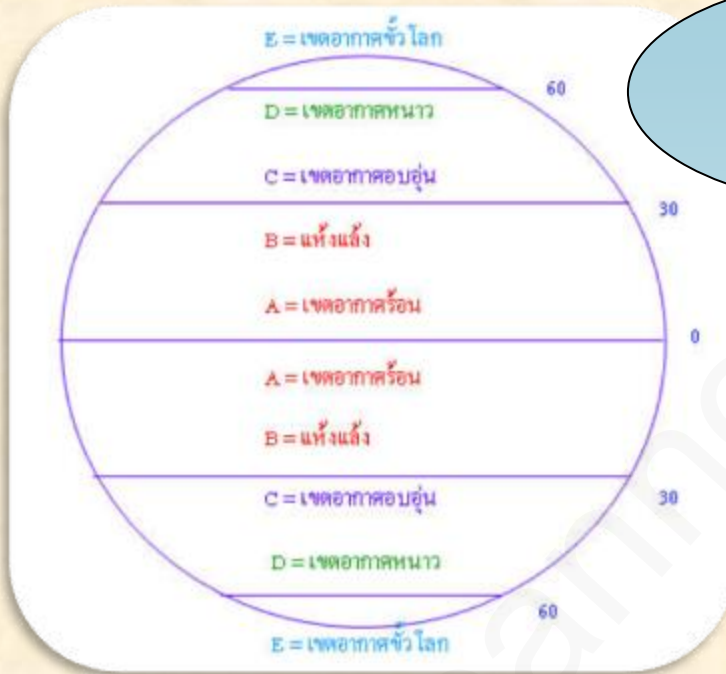
เด็ก ๆ ขยันอ่านแล้วต้องจดบันทึก
ด้วยนะครับ จะทำให้เราเข้าใจบทเรียนมาก
ยิ่งขึ้น

3.2 ลักษณะภูมิอากาศ

ทวีปเอเชียมีลักษณะอากาศตามแบบของ ดร.วราดิเมียร์ เคิปเปน ครบทุกแบบ มีตั้งแต่อากาศที่เย็นจัดจนถึงป่าดงดิบ โดยจำแนกภูมิอากาศของโลกได้ดังนี้

ประเทศไทยของเราตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร จึงอยู่ในเขตอากาศร้อนเลยไม่มีหิมะตกใจครับ

ระบบการแบ่งภูมิอากาศของเคิปเปน Köppen

http://www.sainampeung.ac.th/chalengsak/units/unit5/chapter5/chapter5_2/basic_geo/koppen_climate1.htm

ปัจจัยที่มีภูมิอากาศดังกล่าว ทำให้ทวีปเอเชียปรากฏลักษณะภูมิอากาศที่แตกต่างกันมาก จำแนกออกเป็นเขตต่าง ๆ ดังนี้

1. **ภูมิอากาศเขตร้อน-ชื้นตลอดปี** พบอยู่บริเวณแถบศูนย์สูตรประมาณละติจูด 10 องศาเหนือถึง 10 องศาใต้ โดยเฉพาะในเขตกลุ่มเกาะและคาบสมุทรของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเขตประเทศติมอร์-เลสเต อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์ มาเลเซีย ภาคใต้ของไทย และตอนใต้ของพม่า นอกจากนี้ยังพบอยู่ในเขตเอเชียใต้เป็นบริเวณแคบ ๆ ของคาบสมุทรเดคคานด้านตะวันตกและเกาะศรีลังกาตอนใต้ มีอากาศร้อนและฝนตกชุกตลอดปี คือ อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนสูงกว่า 18 องศาเซลเซียส และปริมาณฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร ต่อปี ลักษณะภูมิอากาศทำให้พืชพรรณเป็นป่าดิบชื้น

2. **ภูมิอากาศเขตร้อน-ชื้นสลับแล้ง** พบอยู่บริเวณคาบสมุทรอินโดจีน และคาบสมุทรเดคคานประเทศอินเดีย มีอากาศร้อน มีช่วงฝนตกสลับกับช่วงแห้งแล้งในรอบปี อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนสูงกว่า 18 องศาเซลเซียส และมีปริมาณฝนค่อนข้างสูงโดยเฉพาะในเขตหน้าภูเขาด้านรับลม และจะน้อยลงด้านหลังภูเขา ภูมิอากาศเขตนี้นี้จะได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ลักษณะภูมิอากาศทำให้ปรากฏพืชพรรณเป็นป่าผลัดใบประเภทต่าง ๆ ในเขตฝนมากและมีบางบริเวณเป็นแบบทุ่งหญ้าสะวันนาในเขตฝนน้อย

3. **ภูมิอากาศกึ่งทะเลทราย-ร้อนแห้งแล้งและอบอุ่นแห้งแล้ง** ปรากฏอยู่ทั้งในเขตร้อนและเขตอบอุ่น เขตร้อน ได้แก่ บริเวณเขตอับฝนของคาบสมุทรเดคคานและคาบสมุทรอาหรับ เขตอบอุ่น ได้แก่ บริเวณ

ที่ราบสูงอิหร่าน ตอนกลางของคาบสมุทรอนาโตเลียในประเทศตุรกี รัสเซียตอนใต้มองโกเลียบางส่วน และจีนด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะภูมิอากาศจะมีความแตกต่างกันมากในระหว่างฤดูกาล ทำให้ปรากฏพืชพรรณธรรมชาติบางส่วนใหญ่เป็นทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย หรือทุ่งหญ้าสเตปป์ส่วนใหญ่ใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ถ้าพื้นที่ได้มีการชลประทานดีพอก็จะเป็นเขตเพาะปลูก

4. **ภูมิอากาศเขตทะเลทราย-แห้งแล้งจัดตลอดปี** ปรากฏอยู่ในเขตทะเลทรายทุกแห่ง ทั้งทะเลทรายเขตร้อนและเขตอบอุ่น ลักษณะภูมิอากาศของเขตทะเลทรายจะมีความแตกต่างของอุณหภูมิระหว่างกลางวันกับกลางคืนมากรวมทั้งอุณหภูมิระหว่างฤดูหนาวกับฤดูร้อนก็แตกต่างกันมากด้วย ทะเลทรายของทวีปเอเชียส่วนใหญ่ อยู่บริเวณตอนในของแผ่นดิน หรืออยู่ด้านหลังเทือกเขาสูง ทำให้ความชื้นจากมหาสมุทรเข้าไปไม่ถึงจึงมีปริมาณฝนน้อยกว่า 250 มิลลิเมตรต่อปี ลักษณะภูมิอากาศทำให้พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นทุ่งหญ้าสั้น ๆ ที่ทนต่อสภาพอากาศแล้ง และดินแห้งจัดได้ ขณะที่ตามโอเอซิส ซึ่งเป็นแอ่งน้ำในเขตทะเลทรายจะปรากฏพืชพรรณประเภท กระบองเพชร อินทผลัม และไม้พุ่มประเภทหนาม ซึ่งเปลี่ยนจากใบมาเป็นหนามเพื่อลดการสูญเสียน้ำจากปากใบเป็นการปรับตัวตามธรรมชาติของพืช

5. **ภูมิอากาศเขตกึ่งร้อน-ฝนชุก ฤดูหนาวไม่หนาวจัด ฤดูร้อนอบอุ่นถึงร้อน** อยู่บริเวณกลุ่มเกาะประเทศญี่ปุ่นตอนใต้ คาบสมุทรเกาหลีในเขตประเทศเกาหลีใต้ ประเทศจีนด้านตะวันออกและด้านใต้ ประเทศเวียดนามตอนเหนือและปากีสถานด้านตะวันออกเฉียงเหนือเป็นบริเวณที่อยู่ในเขตละติจูดประมาณ 20-30 องศาเหนือ ทำให้จัดอยู่ในเขตกึ่งร้อน บริเวณนี้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทำให้มีฝนตกชุกในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด ลักษณะภูมิอากาศทำให้ปรากฏพืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าเขตอบอุ่นประเภทป่าผลัดใบและบางส่วนเป็นทุ่งหญ้า

6. **ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียนค่อนข้างชื้นในฤดูหนาว แล้งและอบอุ่นถึงร้อนในฤดูร้อน** อยู่บริเวณภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แถบชายฝั่งของประเทศตุรกี เกาะไซปรัส ประเทศเลบานอน ซีเรีย อิสราเอล และอิรักตอนเหนือ ลักษณะภูมิอากาศในช่วงฤดูร้อนอากาศจะร้อนและแล้ง ดินแห้ง ขณะที่ในช่วงฤดูหนาวจะมีฝนตกชุก เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมตะวันตกที่พัดผ่าน ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนซึ่งนำเอาความชื้นมาตกเป็นฝน ลักษณะภูมิอากาศทำให้พืชพรรณธรรมชาติเป็นพุ่มไม้เตี้ย แทรกสลับด้วยไม้ต้นเตี้ยต่าง ๆ ขณะที่พืชเศรษฐกิจแถบนี้ ได้แก่ องุ่น ส้ม และมะละกอ

7. **ภูมิอากาศแบบอบอุ่น-ฝนตกมากไม่หนาวจัดในฤดูหนาวและอบอุ่นในฤดูร้อน** มีอยู่ 2 บริเวณ ได้แก่ เทือกเขาสูงตอนกลางของเกาะบอร์เนียวและเทือกเขาสูงตอนกลางของเกาะนิวกินี ด้านตะวันตกเขตประเทศอินโดนีเซีย และบริเวณแคบ ๆ ด้านตะวันตกของเมืองอิสตันบูล ประเทศตุรกี ลักษณะอากาศจะมีฝนตกมาก เนื่องจากอยู่ในเขตฝนตกชุกโดยบริเวณกลุ่มเกาะของอินโดนีเซียอยู่ในเขตศูนย์สูตรขณะที่บริเวณอิสตันบูลอยู่ในเขตชายฝั่ง ฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด ขณะที่ในฤดูร้อนอากาศจะอบอุ่นพืชพรรณธรรมชาติแถบกลุ่มเกาะอินโดนีเซียเป็นป่าไม้เขตร้อน ขณะที่แถบอิสตันบูล เป็นแบบไม้พุ่มเตี้ยและไม้ต้นเตี้ย

8. **ภูมิอากาศแบบภาคพื้นทวีป-ฝนตกมากในฤดูหนาว หนาวเย็นในฤดูหนาว** อยู่ในบริเวณเกาะฮอนชูตอนเหนือ ในประเทศญี่ปุ่นคาบสมุทรเกาหลีตอนบน ประเทศจีนด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และแนวแคบ ๆ ด้านตะวันตกเฉียงเหนือของปาร์มีนอต ลักษณะภูมิอากาศมีฝนตกมากเนื่องจากเป็นเขตรับลมของภูเขาสูงในช่วงฤดูร้อนมีอากาศอบอุ่นเนื่องจากอยู่ในเขตละติจูดกลาง ขณะที่ฤดูหนาวมีอากาศหนาวจัด ลักษณะภูมิอากาศทำให้ปรากฏพืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าผลัดใบเขตอบอุ่น

9. **ภูมิอากาศแบบภาคพื้นทวีป-ฝนตกมากเย็นในฤดูร้อน หนาวเย็นในฤดูหนาว** ปรากฏบริเวณเกาะฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น เกาะซาคาลินตอนใต้ประเทศรัสเซีย บริเวณเขตติดต่อกับจีน ด้าน

ตะวันออกเฉียงเหนือกับรัสเซียด้านตะวันออกเฉียงใต้ และบริเวณรัสเซียด้านตะวันตกเฉียงใต้ ถัดจากเขตกึ่งแห้งแล้งขึ้นมาทางเหนือ ลักษณะภูมิอากาศมีฝนตกมาก เนื่องจากได้รับความชื้นจากระบบลมประจำของโลกที่พัดผ่านทะเลนำเอาฝนมาตก ในฤดูร้อนมีอากาศเย็นเนื่องจากอยู่ในละติจูดสูง ขณะที่ในฤดูหนาวอากาศหนาวเย็นลักษณะภูมิอากาศทำให้พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบเขตอบอุ่น และทุ่งหญ้าเขตอบอุ่น

10. ภูมิอากาศแบบกึ่งขั้วโลก-ฝนตกมาก ฤดูร้อนสั้น และหนาวจัดในฤดูหนาว ปรากฏอยู่ในเขตประเทศรัสเซียแถบตอนใต้ และตอนเหนือของเส้นอาร์กติกเซอร์เคิล (ละติจูด 66 องศา 30 ลิปดาเหนือ) ลักษณะภูมิอากาศมีฝนมาก เนื่องจากได้รับความชื้นจากระบบลมประจำโลกที่พัดเอาความชื้นจากทะเลมาตกเป็นฝน ในฤดูหนาวมีอากาศหนาวจัดและยาวนานฤดูร้อนมีช่วงเวลาสั้น ๆ บางครั้งมีน้ำค้างแข็งและหิมะตก ลักษณะภูมิอากาศทำให้พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นป่าสน ซึ่งภาษารัสเซียเรียกว่า ไทกา (taiga) บางครั้งจึงเรียก “ภูมิอากาศแบบไทกา” ตามชื่อของป่าสน

11. ภูมิอากาศแบบขั้วโลก-อากาศหนาวจัด ปรากฏอยู่ในเขตประเทศรัสเซียตอนเหนือกลุ่มเกาะในมหาสมุทรอาร์กติก ไปจนถึงตลอดขั้วโลกเหนือและบริเวณหลังคาโลก ลักษณะภูมิอากาศมีอากาศหนาวจัดยาวนานมากมีหิมะปกคลุมตลอดปีทำให้ปรากฏพืชพรรณธรรมชาติเป็น มอส ไลเคน ตะไคร้น้ำ ซึ่งเป็นทุ่งหญ้าเขตหนาวเรียกว่าทุนดรา (tundra) บางครั้งจึงเรียกภูมิอากาศเขตนี้ว่า “ภูมิอากาศแบบทุนดรา”

3.3 ลักษณะพืชพรรณธรรมชาติของทวีปเอเชีย

พืชพรรณธรรมชาติของทวีปเอเชีย กระจายอยู่ในสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศและสภาพดินที่แตกต่างกัน การแบ่งเขตพืชพรรณธรรมชาติคล้ายคลึงกับการแบ่งเขตอากาศดังนี้

1. พืชพรรณในเขตทุนดรา (Tundra) ได้แก่ที่ราบลุ่มบริเวณขั้วโลกเหนือริมฝั่งมหาสมุทรอาร์กติกมีอากาศหนาวจัด พื้นดินปกคลุมด้วยหิมะและน้ำแข็งเป็นเวลานานกว่าครึ่งปี ครั้นเมื่อน้ำแข็งและหิมะละลายในฤดูร้อน เป็นระยะเวลาสั้น ๆ พื้นดินก็แฉะ พืชที่ขึ้นเป็นตะไคร้น้ำ และมีพุ่มไม้เล็ก ๆ สูงประมาณ 1 ฟุต เกิดขึ้นเป็นหย่อม ๆ เขตทุนดราเป็นที่อยู่ของกวางเรนเดียร์ด้วย เพราะกวางเรนเดียร์เป็นสัตว์ที่กินพืชตะไคร้น้ำเป็นอาหาร

2. พืชพรรณในเขตป่าสน (Coniferous Forest) บริเวณป่าสนนี้อยู่ระหว่างเขตทุนดรา กับเขตทุ่งหญ้าสเตปป์ โดยมีอาณาเขตแผ่ขยายจากคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย ไปทางทิศตะวันออกคือบริเวณไซบีเรียเกือบทั้งหมด เป็นระยะทางยาวถึง 2,000 ไมล์ และมีความกว้างประมาณ 500 ไมล์ ป่านี้มีต้นไม้ประเภทสนเป็นส่วนมากและด้วยเหตุที่หนาวจัด ต้นไม้ส่วนใหญ่จึงเตี้ยแคระผิปกติ

3. พืชพรรณในเขตทุ่งหญ้าสเตปป์ เป็นทุ่งหญ้ายาวใหญ่ไม่มีต้นไม้ บริเวณนี้อยู่ทางตอนใต้ของเขตป่าสน อุณหภูมิในทุ่งหญ้าสเตปป์หนาว และร้อนจัดในฤดูร้อน มีฝนตกมากพอที่จะทำให้หญ้างอกงามแต่ไม่มากพอที่จะทำให้ต้นไม้ใหญ่เกิดขึ้นได้ สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ในเขตนี้จะโยกย้ายถิ่นฐานอยู่ตลอดเวลา เช่นกาเซลล์ แอนติโลป ม้าลาย ลาป่า สัตว์เหล่านี้ต้องเที่ยวหาอาหารได้รวดเร็วมาก สัตว์บางจำพวกเช่นอูฐ ก็ปรับตัวเองให้เข้ากับธรรมชาติ โดยสะสมอาหารไว้บนหลังของมันและสะสมน้ำไว้ในกระเพาะขนาดใหญ่

4. พืชพรรณในเขตทะเลทราย (Desert) มีทั้งเขตร้อนและเขตหนาว เป็นทะเลทรายและทุ่งหญ้ายาบปนกัน ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก อาณาเขตมีตั้งแต่ทะเลทรายอาหรับ ผ่านกลางทวีปไปถึงมองโกเลีย บริเวณ

เหล่านี้มีพื้นดินทรายและหิน พืชพรรณธรรมชาติในเขตนี้มีน้อย นอกจากในบริเวณโอเอซิส (Oasis) คือแหล่งน้ำในทะเลทราย ซึ่งมีความชุ่มชื้นและมีพืชเจริญเติบโตได้ เช่น อินทผาลัม กระบองเพชร และไม่ประเภที่มีหนาม

5. พืชพรรณในเขตทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean Woodlands) สภาพทั่วไปของพืชพรรณในบริเวณริมฝั่งของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นพืชที่มีเปลือกหนา ใบเล็กผิวมัน พืชที่เหมาะสมกับเขตนี้ได้แก่บริเวณริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน พืชพรรณเป็นไม้พุ่ม ต้นไม้ขนาดเล็กมีหนามและทนต่อความร้อนและแห้งแล้งได้ดี พืชที่ปลูกมากได้แก่ ส้ม องุ่น มะกอก เป็นต้น

6. พืชพรรณในเขตป่าผลัดใบ (Deciduous Forest) เขตนี้แยกออกเป็น 2 เขตคือ

- ป่าผลัดใบในเขตร้อนป่ามรสุม เขตป่ามรสุมได้แก่ประเทศอินเดีย และแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากในเขตร้อนมีฝนตกหนักในฤดูร้อน แต่มีฤดูแล้งติดต่อกันเป็นเวลานาน 4-6 เดือน ปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าป่าดงดิบ พืชพรรณ ในเขตร้อนจึงไม่ค่อยทึบเหมือนป่าในบริเวณศูนย์สูตร ไม้สักเป็นไม้มีค่าที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ป่ามรสุมมีอีกชื่อหนึ่งว่า “ป่าไม้ผลัดใบเขตร้อน” ประกอบด้วยป่าโปร่งสลัดทุ่งหญ้า พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ผลัดใบ มีเนื้อแข็ง เช่น ไม้สัก ประดู่ เต็ง จันทน์ ฯลฯ
- ป่าผลัดใบเขตร้อนเขตอบอุ่น ในเขตอบอุ่นที่พบทั่วไปเป็นป่าผสม ได้แก่บริเวณตะวันออกของจีน เกาหลี ญี่ปุ่น ต้นไม้ที่มีในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น ใบใหญ่ เช่น พืช โอ๊ค วอลนัท ในบางแห่งมีไม้สนขึ้นแทรก เพราะไม้พวกนี้ทนหนาวได้ดี ป่าไม้ผลัดใบในเขตอบอุ่นมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ป่ามรสุมเขตนาว”

7. พืชพรรณในเขตป่ามรสุมและป่าฝนชื้นในเขตร้อน (Monsoon and Equatorial Forest) เขตป่ามรสุมในประเทศอินเดียและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีฝนตกหนักในฤดูร้อน มีฤดูแล้งติดต่อกันนานถึง 4-6 เดือน พืชพรรณธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ทั่วไปจึงไม่ค่อยทึบเหมือนป่าเขตร้อนศูนย์สูตร ไม้สักเป็นไม้ที่มีค่าที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ พืชที่สำคัญที่สุดได้แก่ข้าวเจ้าเพราะข้าวย้อมเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ดินมีน้ำมาก ๆ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ ป่าฝนร้อนชื้นในเขตนี้ ได้แก่ หมู่เกาะอินโดนีเซีย เซี่ยงไฮ้มาลย์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เทือกเขาอาระกันโยมา และเขตด้านรับลม(Windward) มักปลูกมะพร้าวอย่างหนาแน่น มีหลายชนิดปะปนกันมากมายโดยเฉพาะบริเวณเทือกเขาและหุบเขา ส่วนบริเวณที่ลุ่มปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลจะเป็นป่าไม้ชายหาด เช่น แสม โกกง และป่าจาก เป็นต้น

4.4 ทรัพยากรธรรมชาติของทวีปเอเชีย

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชย์กรรม และการบริการของทวีป ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ดิน (Soil) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่าง ดินที่ทำให้ประชากรเข้าไปอยู่อาศัยมากที่สุดของทวีปเอเชีย ได้แก่ ดินตะกอนลุ่มแม่น้ำหรือดินตะกอนน้ำพาที่เกิดจากกระแสน้ำในแม่น้ำ นำดินตะกอนมาทับถมในบริเวณปากแม่น้ำ เกิดเป็นดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ อันเป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูกข้าว ดินประเภทนี้มีมากในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำหวงเหอ แม่น้ำแยงซี แม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส แม่น้ำแดง แม่น้ำโขง แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำอิรวดี แม่น้ำคางกา แม่น้ำสินธุ เป็นต้น

ดินเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเอง โดยธรรมชาติ เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินชนิดต่าง ๆ โดยใช้เวลานานมาก หินที่สลายตัวผุภกร่อนนี้จะมีขนาดต่าง ๆ กัน เมื่อผสมรวมกับซากพืช ซากสัตว์ น้ำ อากาศ ก็กลายเป็นเนื้อดินซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้จะมากน้อยแตกต่างกันไปตามชนิดของดินครับ

2. ป่าไม้ (Forests) ทวีปเอเชีย มีพื้นที่ป่าไม้อยู่ประมาณ 8.5 ล้านตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทวีปเอเชีย แม้ทวีปเอเชียมีพื้นที่ป่าไม้มาก แต่บริเวณที่มีการทำป่าไม้มาก ได้แก่ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เช่น จีน ญี่ปุ่น และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น บริเวณเกาะบอร์เนียว และบางส่วนของหมู่เกาะในอินโดนีเซีย

ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายไปจำนวนมาก การทำลายป่าไม้นอกจากจะทำให้ปริมาณไม้ที่จะใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจลดลงโดยตรงแล้ว ยังเป็นผลที่ทำให้เกิดความสูญเสียต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรอย่างมากมายอีกด้วย เป็นที่ทราบกันดีว่าป่าไม้ช่วยทำให้อากาศชุ่มชื้นเพราะป่าไม้จะช่วยเก็บน้ำไว้ได้ ทำให้เกิดต้นน้ำลำธารและกระแสน้ำไหลไปตามปกติ ช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดิน ช่วยทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ป่าไม้ยังช่วยทำให้เกิดพืช พันธุ์ไม้ขึ้น

3. สัตว์ (Animal) เอเชียเป็นทวีปหนึ่งที่ชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่า (Wild Animal) นานาชนิดของโลก เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศแตกต่างกัน ลักษณะของสัตว์ป่าจึงแตกต่างกันตามลักษณะภูมิอากาศด้วย สัตว์ป่าที่สำคัญของทวีปเอเชียในเขตต่าง ๆ มี ตัวอย่างดังนี้

- เขตทุนดราหรือเขตที่หนาวจัดได้แก่ กวางเรนเดียร์ สุนัข
- เขตทุ่งหญ้าสเตปป์ ได้แก่ แพะ แกะ ม้าป่า ลา อูฐ สิงโต บริเวณแถบภูเขาหิมาลัยเรียกว่า แยค (Yak) ในมณฑลทิเบต
- เขตมรสุมและเขตร้อน ได้แก่ วัว ควาย เป็ด ไก่ แพะ แกะ ในป่าใหญ่ มีสัตว์ป่า เช่น นก เสือ ช้าง ป่า กวาง ละมั่ง แรด วัวป่า วัวแดง สมัน กระต๊อ หมี หมูป่า อีเก้ง กูปรี สมเสร็จ สุนัขจิ้งจอก ลิง ชะนี กระต่าย หมีแพนด้า และงูนานาชนิด ในอินเดีย พม่า ไทย ลาว กัมพูชา

เขตทุนดราหรือเขตที่หนาว

http://www.scienceclarified.com/everyday/images/scet_03_img0306.jpg

เขตทุ่งหญ้าสเตปป์

<http://pradthana.files.wordpress.com/2008/04/trundar1.jpg>

เขตมรสุมและเขตร้อน

http://www.maceducation.com/education/2343104100/01_files/43.jpg

4. **น้ำ (Water)** เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อประเทศในทวีปเอเชีย เพราะมีการนำน้ำเข้ามาใช้ในการเกษตร การชลประทาน การขนส่งทางน้ำ การผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำ ประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น และปากีสถาน ได้นำพลังงานจากน้ำมาใช้ในการอุตสาหกรรมผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้ในชุมชนเพราะว่าประเทศเหล่านี้ขาดพลังงานประเภทแร่เชื้อเพลิง และประเทศไทยก็เป็นอีกหนึ่งประเทศที่นำพลังงานน้ำมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าเช่นเดียวกันกับนานาชาติที่มีโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสำคัญ เขตภูมิอากาศแบบมรสุมและเขตศูนย์สูตรโดยเฉพาะบริเวณที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลและเป็นภูมิประเทศด้านต้นลม จะมีฝนตกชุกจึงเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรน้ำอุดมสมบูรณ์ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปหรือด้านปลายลมที่มีปริมาณฝนน้อยเป็นเขตแห้งแล้ง และบางแห่งมีการสร้างเขื่อนที่มีแม่น้ำสายยาวไหลผ่าน สามารถนำทรัพยากรน้ำมาใช้ประโยชน์ได้หนาแน่น ได้แก่ แม่น้ำสินธุและคงคาในเอเชียใต้ แม่น้ำโขง แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำแดง ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น

5. **แร่ธาตุ (Minerals)** ทวีปเอเชียอุดมไปด้วยแร่ธาตุหลากชนิด ทั้งแร่ธาตุโลหะได้แก่ เหล็ก ทองแดง อลูมิเนียม แร่โลหะได้แก่ เกลือแร่ต่าง ๆ เช่น โพแทสเซียม ไนเตรส กำมะถัน แร่เชื้อเพลิงได้แก่ ถ่านหิน น้ำมันเตา และก๊าซธรรมชาติ แหล่งแร่ธาตุที่สำคัญของทวีปเอเชีย กระจายอยู่ในนานาประเทศของภูมิภาคเอเชีย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

5.1 ถ่านหิน เหล็ก ทองแดง และอลูมิเนียม

- ถ่านหินในประเทศจีนมีมากเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากสหพันธรัฐรัสเซียและสหรัฐอเมริกา แหล่งถ่านหินที่สำคัญ ในทวีปเอเชียได้แก่ลุ่มแม่น้ำหวงเหอในประเทศจีน บริเวณมณฑลฉ่านซี ซานซี หูหนาน กานซู และไหหลำ รวมทั้งดินแดนแมนจูเรียและดินแดนไซบีเรีย บริเวณลุ่มแม่น้ำเยนิเซ และลุ่มแม่น้ำลีนากาตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรเดคคานในประเทศอินเดีย บริเวณรัฐเบงกอลตะวันตก รัฐพิหารและรัฐโอริสสา เกาะคิวชูและตอนใต้สุดของเกาะฮอนชูในประเทศญี่ปุ่น

- แหล่งแร่เหล็กที่สำคัญในทวีปเอเชีย ได้แก่บริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซีและดินแดนแมนจูเรียในประเทศจีน บริเวณรัฐพิหารและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรเดคคานในอินเดีย บริเวณเกาะฮอกไกโดและ ตอนเหนือของเกาะฮอนชูในประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งฟิลิปปินส์

- แหล่งแร่ทองแดง มีมาก ในประเทศอินเดีย ญี่ปุ่น และจีน

- อลูมิเนียมออกไซด์มีมาก ในประเทศมาเลเซียและประเทศจีน

5.2 แร่ดีบุก แหล่งสำคัญของแร่ดีบุกในทวีปเอเชียมีมากในประเทศต่อไปนี้ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทย

5.3 น้ำมัน ทวีปเอเชียมีแหล่งที่ผลิตน้ำมันที่สำคัญที่สุดใน 3 ภูมิภาค ดังต่อไปนี้ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่บริเวณรอบอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตน้ำมันใหญ่ที่สุดของทวีปเอเชีย โดยพบมากในประเทศดังนี้ คูเวต ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน อิรัก และบาห์เรน ภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ บริเวณเกาะสุมาตรา เกาะบอร์เนียว เกาะชวาของประเทศอินโดนีเซีย รัฐซาราวัก ของประเทศมาเลเซีย ภูมิภาคเอเชียใต้ ได้แก่ บริเวณทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย และบริเวณทางภาคเหนือของประเทศปากีสถาน

ที่มา http://www.tnews.co.th/html/picture/tnews_1368061917_3706.jpg

จบบทเรียน

เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของทวีป
เอเชีย อย่าลืมทำแบบทดสอบหลังเรียน
นะคะ

ขอบคุณครับ

แบบฝึกกิจกรรม

	ชื่อ.....ชั้น ม.1/..... เลขที่ .....
	วิชา ส 21101(สังคมศึกษา) ใบงานที่ 1. 1 เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชีย
	คำชี้แจง ให้นักเรียนหาภาพเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศในทวีปเอเชียที่นักเรียนสนใจนำมาติดในกรอบที่เว้นไว้ให้ พร้อมทั้งบอกเหตุผลที่นักเรียนเลือกภาพนี้เพราะเหตุใด(ส 5.2 ม.1/3)

ชื่อภาพ.....

ตั้งอยู่ที่ประเทศ.....ภูมิภาคเอเชีย.....

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ .....

.....

.....

สาเหตุที่เลือกภาพนี้เพราะ.....

.....

	ชื่อ.....ชั้น ม.1/..... เลขที่ .....
	วิชา ส 21101(สังคมศึกษา) ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชีย
	คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิอากาศในทวีปเอเชียแล้วเติมชื่อเขตภูมิอากาศในช่องว่างที่กำหนด (ส 5.1 ม.1/1)

ลักษณะภูมิอากาศ	เขตภูมิอากาศ
1.....	อบอุ่นชื้น
2. ปีหนึ่งมี 2 ฤดู คือฤดูแล้งกับฤดูฝนอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 21 องศาเซลเซียส	....
3. อุณหภูมิแตกต่างกันมากระหว่างกลางวันและกลางคืน ฤดูร้อนและฤดูหนาว	....
4.	ชื้นภาคพื้นทวีป
5. อุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี มีฝนตกชุกเฉลี่ยมากกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี	.....
6. ฤดูหนาวมีฝนตกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมตะวันตกที่พัดมาจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน	....
7.	ทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย
8. มีฤดูแล้งและฤดูฝนสลับกันประมาณปีละ 6 เดือน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ด้านต้นลมฝนตกสูง ด้านปลายลมมีฝนตกน้อย	....
9. อุณหภูมิจะลดลงตามความสูงของพื้นที่	.....
10. อุณหภูมิของเดือนที่ร้อนที่สุดไม่เกิน 10 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวยาวนาน	.....
11.	แบบกึ่งขั้วโลกหรือไทกา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน รายวิชา ส 21101 (สังคมศึกษา) ชั้น ม.1
เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย (จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน)

1. ข้อใดหมายถึง “ซุมเขาปามิร์”
  - ก. ที่ราบสูงหินเก่าบริเวณตอนกลาง
  - ข. จุดรวมเทือกเขาตอนกลางของทวีป
  - ค. เทือกเขาหินเก่าตอนเหนือของทวีป
  - ง. เทือกเขาหินใหม่บริเวณรอยต่อของเปลือกโลก
2. พื้นที่ที่เป็นดินแดนต่อเนื่องระหว่างทวีปยุโรปทวีปเอเชียมีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. ยูเรเชีย
  - ข. เมโสโปเตเมีย
  - ค. ออสเตรเลีย
  - ง. อนาโตเลีย
3. บริเวณตอนเหนือของทวีปเอเชีย ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นแบบใด
  - ก. ที่ราบสูง
  - ข. ทะเลทราย
  - ค. ที่ราบต่ำ
  - ง. เทือกเขาเตี้ยๆ
4. “อุซัวอันน้ำของทวีป” ควรเป็นสมญานามพื้นที่ใดของทวีปเอเชีย
  - ก. เขตเทือกเขาสูงตอนกลาง
  - ข. เขตที่ราบสูงภาคใต้
  - ค. เขตที่ราบต่ำตอนเหนือ
  - ง. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ
5. พายุหมุนที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิกมีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. ไต้ฝุ่น
  - ข. ไซโคลน
  - ค. ทอร์นาโด
  - ง. วิลลี-วิลลี

6. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภูมิอากาศของทวีปเอเชียมีความแตกต่างกันมากที่สุด
  - ก. ได้รับแสงอาทิตย์ตลอดปี
  - ข. ภูมิประเทศตอนกลางเป็นที่ราบสูง
  - ค. ด้านเหนือของทวีปมีมหาสมุทรขนาดใหญ่
  - ง. พื้นที่ของทวีปเอเชียมีความกว้างใหญ่มาก
7. กระแสน้ำที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศในทวีปเอเชียไหลผ่านมหาสมุทรใด
  - ก. อาร์กติก
  - ข. แปซิฟิก
  - ค. อินเดีย
  - ง. แอตแลนติก
8. ส้ม องุ่น และมะกอก สามารถปลูกได้ในภูมิอากาศแบบใด
  - ก. ออบอุ่นชื้น
  - ข. ทะเลทราย
  - ค. เมดิเตอร์เรเนียน
  - ง. ป่าฝนเขตร้อน
9. ไม้สัก ไม้ยางเป็นพืชพรรณธรรมชาติในเขตภูมิอากาศแบบใดในทวีปเอเชีย
  - ก. ทะเลทราย
  - ข. ออบอุ่นชื้น
  - ค. ป่าฝนเขตร้อน
  - ง. เมดิเตอร์เรเนียน
10. เขตภูมิอากาศแบบใดที่มีความแตกต่างของอุณหภูมิระหว่างกลางวันและกลางคืนมากกว่าเขตภูมิอากาศแบบอื่นในทวีปเอเชีย
  - ก. ทะเลทราย
  - ข. ป่าฝนเขตร้อน
  - ค. ชื้นภาคพื้นทวีป
  - ง. ทundra

ภาคผนวก

เฉลยใบงาน

	ชื่อ.....ชั้น ม.1/..... เลขที่ .....
	วิชา ส 21101(สังคมศึกษา) ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชีย คำชี้แจง ให้นักเรียนหาภาพเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศในทวีปเอเชียที่นักเรียนสนใจนำมาติดในกรอบที่เว้นไว้ให้ พร้อมทั้งบอกเหตุผลที่นักเรียนเลือกภาพนี้เพราะเหตุใด(ส 5.2 ม.1/3)

ชื่อภาพ.....(คะแนนขึ้นอยู่กับผู้สอน).....

ตั้งอยู่ที่ประเทศ.....ภูมิภาคเอเชีย.....

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ .....

.....

สาเหตุที่เลือกภาพนี้เพราะ.....

.....

	เฉลย
	วิชา ส 21101(สังคมศึกษา) ใบงานที่ 1.2 เรื่อง ลักษณะภูมิอากาศของทวีปเอเชีย คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิอากาศในทวีปเอเชียแล้วเติมชื่อเขตภูมิอากาศในช่องว่างที่กำหนด (ส 5.1 ม.1/1)

ลักษณะภูมิอากาศ	เขตภูมิอากาศ
1.ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม มีฝนตกในฤดูร้อน ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาว	อบอุ่นชื้น
2. ปีหนึ่งมี 2 ฤดู คือฤดูแล้งกับฤดูฝนอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 21 องศาเซลเซียส	ร้อนชื้นแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน
3. อุณหภูมิแตกต่างกันมากระหว่างกลางวันและกลางคืน ฤดูร้อนและฤดูหนาว	แบบทะเลทราย
4.ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อน มีฝนตกในฤดูร้อน ฤดูหนาวอากาศหนาว	ชื้นภาคพื้นทวีป
5. อุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี มีฝนตกชุกเฉลี่ยมากกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี	ป่าฝนเขตร้อน
6. ฤดูหนาวมีฝนตกเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมตะวันตกที่พัดมาจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียน	เมดิเตอร์เรเนียน
7.มีอุณหภูมิสูงมากในฤดูร้อนและมีอุณหภูมิต่ำมากในฤดูหนาวมีฝนตกบ้างในฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อนมีฝนตก	ทุ่งหญ้ากึ่งทะเลทราย
8. มีฤดูแล้งและฤดูฝนสลับกันประมาณปีละ 6 เดือน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ด้านต้นลมฝนตกสูง ด้านปลายลมมีฝนตกน้อย	ร้อนชื้นแบบมรสุม
9. อุณหภูมิจะลดลงตามความสูงของพื้นที่	แบบที่สูง
10. อุณหภูมิของเดือนที่ร้อนที่สุดไม่เกิน 10 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวยาวนาน	แบบทุนดรา
11. มีช่วงฤดูหนาวยาวนานและมีอากาศหนาวจัด ฤดูร้อนช่วงสั้นๆ มีโอกาสเกิดน้ำค้างแข็งได้ทุกเวลาและฝนตกในรูปของหิมะ	แบบกึ่งขั้วโลกหรือไทกา

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ
1.	ก
2.	ค
3.	ข
4.	ข
5.	ง
6.	ก
7.	ข
8.	ก
9.	ค
10.	ง

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	คำตอบ
1.	ข
2.	ก
3.	ค
4.	ง
5.	ก
6.	ง
7.	ข
8.	ค
9.	ค
10.	ก

บรรณานุกรม

กรมชลประทานและคณะ. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.1. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, พิมพ์ครั้งที่ 5.

ม.ป.ป.

ธวัช ทนโตภาสและคณะ. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.1. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ม.ป.ป.

สำเนียง เลื่อมใสและสุชาดา วราห์พันธ์. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอมพันธ์,
2555.